

Warszawa, dnia 11 marca 2026 r.

DAiL/0164/03.26/MMW

Pani
Paulina Hennig-Kloska
Posłanka na Sejm RP
Klub Parlamentarny Centrum

w związku z wniesieniem do Sejmu rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy — Ordynacja podatkowa oraz ustawy - Kodeks karny skarbowy (druk sejmowy 2288), Pracodawcy RP przekazują stanowisko odnoszące się do propozycji zawartych w projekcie.

1. Pracodawcy RP sprzeciwiają się uchyleniu art. 44 § 2 ustawy z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2025 r. poz. 633), dalej „k.k.s.” oraz zmianom innych przepisów k.k.s., które przewiduje projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz ustawy Kodeks karny skarbowy (druk sejmowy nr 2288). W szczególności, Pracodawcy RP sprzeciwiają się zmianie art. 38 poprzez wprowadzenie możliwości orzeczenia obowiązku uiszczenia równowartości pieniężnej uszczuplonej należności publicznoprawnej. Projektowane zmiany przepisów kodeksu karnego skarbowego utrwalą praktykę nadużywania postępowań karnych skarbowych przez administrację skarbową i uczynią ją jeszcze bardziej dolegliwą dla obywateli. O ile w obecnym stanie prawnym administracja skarbowa wszczyna postępowania o przestępstwo skarbowe jedynie w celu zawieszenia biegu terminu przedawnienia zobowiązań podatkowych i nie jest zdeterminowana w dążeniu do zakończenia postępowania karnego skarbowego skazaniem, o tyle w projektowanym stanie prawnym postępowanie karne skarbowe stanie się narzędziem umożliwiającym fiskusowi działanie w kierunku kompensacji przedawnionego zobowiązania podatkowego poprzez skazanie i orzeczenie obowiązku uiszczenia równowartości pieniężnej uszczuplonej należności publicznoprawnej. Należy bowiem założyć, że w przypadkach, w których administracja skarbowa nie będzie zdolna do zakończenia postępowania podatkowego przed upływem terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego, zostanie wszczęte postępowanie karne skarbowe, którego rzeczywistym celem będzie orzeczenie obowiązku uiszczenia równowartości pieniężnej uszczuplonej należności publicznoprawnej.

2. W uzasadnieniu projektu ustawy wprost wskazuje się, że zaproponowane zmiany w kodeksie karnym skarbowym są „związane z projektowanym uchyleniem art. 70 § 6 pkt 1 Ordynacji podatkowej, który przewiduje przesłankę zawieszenia biegu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego w przypadku wszczęcia postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe, co ma obecnie wpływ na wydłużenie okresu przedawnienia zobowiązania podatkowego”. Projektowane zmiany w kodeksie karnym skarbowym mają bowiem, w założeniu projektodawcy, zapobiec niemożności „doprowadzenia do skazania sprawców poważnych przestępstw skarbowych w sprawach, w których w postępowaniach karnych zgromadzono obszerny materiał dowodowy będący następstwem wielowątkowych kontroli celno-skarbowych, kontroli podatkowych lub postępowań podatkowych”. Jednocześnie wskazuje się w uzasadnieniu projektu ustawy, że wszczęcie postępowania o przestępstwo skarbowe przed przedawnieniem zobowiązania podatkowego i przedstawienie zarzutów w tym postępowaniu, powoduje, że przedawnienie zobowiązania podatkowego nie będzie skutkować ustaniem karalności i postępowanie karne skarbowe będzie mogło być prowadzone dalej (termin przedawnienia karalności wskutek przedstawienia zarzutów wydłuża się o kolejne 5 lub 10 lat). Oczywiście jest więc, że w przypadkach, w których „zgromadzono obszerny materiał dowodowy będący następstwem wielowątkowych kontroli celno-skarbowych, kontroli podatkowych lub postępowań podatkowych”, nie dojdzie do ustania karalności przestępstwa na skutek przedawnienia zobowiązania, jeżeli w odpowiednim momencie zostanie wszczęte postępowanie karne skarbowe i zostaną przedstawione zarzuty. Nie istnieją więc przekonujące argumenty, które potwierdzałyby, że uchylenie art. 70 § 6 pkt 1 o.p. rodzi konieczność uchylenia art. 44 § 2 k.k.s. W aktualnie obowiązującym stanie prawnym jak najbardziej możliwe jest prowadzenie postępowania karnego skarbowego pomimo przedawnienia zobowiązania podatkowego. Powyższe oznacza, że zasadniczym celem projektowanych zmian nie jest zapewnienie możliwości prowadzenia postępowań karnych skarbowych w przypadkach przedawnienia zobowiązania podatkowego, ale celem tym jest stworzenie, w związku z uchyleniem art. 70 § 6 pkt 1 o.p., alternatywnej drogi zabezpieczenia interesu fiskalnego poprzez wprowadzenie możliwości orzeczenia obowiązku uiszczenia równowartości pieniężnej uszczuplonej należności publicznoprawnej, którego realizacja skompensuje przedawnione zobowiązanie podatkowe.
3. Projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz ustawy - Kodeks karny skarbowy nie rozwiązuje zasadniczego problemu, którym jest trwała dysfunkcja administracji skarbowej prowadząca do zbyt częstych przypadków niemożności zakończenia postępowania podatkowego przed upływem ustawowego terminu przedawnienia zobowiązań podatkowych. Dlatego przedłożony projekt z pewnością nie

zrealizuje deklarowanego celu, którym jest „poprawa relacji między podatnikami i organami podatkowymi oraz zwiększenie efektywności działania organów podatkowych”. Proponowane w projekcie ustawy zmiany w istocie doprowadzą do tego, że nadal poprzez wszczęcie postępowania o przestępstwo skarbowe administracja skarbową będzie mogła dążyć do zaspokojenia interesu fiskalnego po upływie ustawowego terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego. Z tą różnicą, że nie na drodze postępowania podatkowego, ale postępowania karnego, co z pewnością pogorszy, a nie poprawi relacje między podatnikami i organami podatkowymi. Trudno też oczekiwać, że projektowane przepisy zmobilizują organy podatkowe do sprawnego prowadzenia postępowań podatkowych.

4. Pracodawcy RP apelują o podjęcie dyskusji, której celem byłoby wypracowanie rozwiązania, zabezpieczającego uzasadniony interes fiskalny w dochodzeniu uszczuplonych należności publicznoprawnych bez narażania obywateli na represję karną wynikającą z instrumentalnego traktowania postępowań karnych skarbowych. Podjęcie tej dyskusji jest o tyle konieczne, że zaproponowana zmiana art. 38 k.k.s. wprowadzająca możliwość orzeczenia obowiązku uiszczenia równowartości pieniężnej uszczuplonej należności publicznoprawnej nie była dotychczas poddana konsultacjom społecznym. Istnieje również szereg okoliczności, które pozwalają oczekiwać, że wskazywany wyżej problem trwałej dysfunkcji administracji skarbowej zostanie w końcu rozwiązany. Aktualny stan cyfryzacji raportowania podatkowego (szczegółowość oraz format raportowanych danych) umożliwia automatyczną weryfikację deklarowanych przez podatników kwot podatków, zarówno pod względem ich poprawności oraz w znaczącym stopniu rzetelności. Automatyzacja powinna w oczywisty sposób przetestować się na usprawnienie i przyspieszenie działania administracji skarbowej. Już teraz widać, jak bardzo na znaczeniu zyskały czynności sprawdzające oraz że z roku na rok spada liczba prowadzonych kontroli. W tym stanie rzeczy proponowane w projekcie zmiany dotyczące kodeksu karnego skarbowego jawią się jako typowe działania przygotowawcze do wojny, która właśnie dobiegła końca. Proponowane środki prawne są całkowicie nieadekwatne do obecnej cyfrowej rzeczywistości raportowania podatkowego i tego, jak w przyszłości powinny przebiegać procesy weryfikacyjne zobowiązań podatkowych.